

A debreceni MEA Zenede története

Mike Ádám

*Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Neveléstudományi Doktori Program
LearnInnov kutatócsoport*

A társadalmi innováció és a közösségi tanulás

Az innováció alapvetően közgazdasági jelenség, azonban ma már gyakran említik politikai, illetve tudományos kontextusban is. Az innováció fogalma, mint az újszerű gondolat, ötlet megvalósításának folyamata, társadalomtudományi vonatkozásban egészen új értelmezést kap. Egy felmerülő probléma lehetséges megoldása az érintett közösség kezdeményezésére. A probléma elterjedése következtében a teljes közösség tanul, megoldásában az egész közösség részt vesz. Az eddigi szakirodalom leggyakrabban a természeti katasztrófák, politikai döntések, esetleg történelmi események következtében létrejött társadalmi innovációkat vizsgálta, azonban úgy véljük, a jelenség jelen van az oktatás, a zeneoktatás területén is. A 20. század végén, a rendszerváltást követő időszakban az ország több pontján is létesült alapítványi művészetoktatási intézmény, melyek közös pontja az alulról jövő kezdeményezés, a társadalmi innováció.

Az esettanulmány bemutatása

Tanulmányunkban a debreceni székhelyű Muzsikáló Egészség Alapítvány (MEA) 1996-ban alapított zeneiskolájának történetét, hátterét, működését kívánjuk bemutatni, továbbá azt, hogy az iskola létrejötte milyen hatással volt Debrecen zenei életére, valamint az eddig monopolhelyzetben lévő, állami fenntartású Simonffy Emil Zeneiskola (ma: Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakgimnázium és Zeneiskola) működésére. Kutatásunk alapját a dokumentumelemzés, valamint egy kvalitatív felmérés adta. Szükséges összehasonlítani a Simonffy Zeneiskola létszámadatait a MEA Zenede alapítását megelőző és követő években. Az interjús vizsgálat során az innováció kezdeményezőjének, szereplőinek, továbbá az alapítást közvetlenül követő időszak néhány tanárának és diákjának megkérdezését végeztük el. Kutatásunk során választ kaphattunk a zeneiskola létrehozásának indíttatására, motivációjára, a finansziális kérdésekre, rálátást nyerhettünk a debreceni zenei életben betöltött szerepére, továbbá megismerhettük fejlődési és működési mechanizmusát.

A zene a lélek tápláléka

Papp Lászlóné Fekete Ildikó egy budapesti továbbképzésen ismerkedett meg Dr. Kovács Géza zenei munkaképesség-gondozás módszerével. A továbbképzés után elkezdte alkalmazni azt saját munkája során. *A zongoraórák felszabadultak, jókedvűek és hatékonyabbak lettek. A gyerekek lelkesen és boldogan távoztak az órákról.* A módszer szélesebb körű debreceni megismertetése érdekében szerette volna megszervezni Debrecenben is a továbbképzést, azonban a pályázáshoz alapítványi háttérre volt szükség. Ennek indíttatására hozta létre családjá, kollégái, tanítványai segítségével két hét alatt a Muzsikáló Egészség Alapítványt 1995-ben.

Még ebben az évben megfogalmazódott egy zeneiskola létesítésének gondolata is. *Az alapítvány létrehozását kevésnek találtam ahhoz a célhoz, amit kitűztem: hogy minél többen megismerjék a Kovács-módszert és a tanítás során is használják, főleg az "emberközpontú" szemléletét.* Másrészt a debreceni Simonffy Emil Zeneiskola tanáraként döbbenet tapasztaltam, olyan sokan jelentkeztek, hogy közel 100 gyereket nem tudtak beiskolázní. *Ott sírtak a folyosón a szülők és a gyerekek. Nagyon sajnáltam őket. A felvételi is igen szigorú volt és sokszor igazságtalan. Mindez felháborított, hiszen a törvények szerint minden embernek joga van művészetoktatásban részt vennie. Hol teljesíthetik be a vágyaikat ezek a gyerekek? És akik már elmúltak 7-8 évesek, soha nem foglalkozhatnak a zenével aktívan, csak ellenőrizetlen magánúton? A tanárok panaszkodtak, hogy borzasztó kevés a hely. Én vártam, hogy valaki közülük majd csak elkezd egy másik iskolát megszervezni, de nem történt változás.*

A Muzsikáló Egészség Alapítvány zeneiskolája, az induláshoz szükséges tőke előteremtése, a pedagógiai program és a szabályzók elkészítése, a növendékek beiskolázása és a tanárok szervezése után 1996-ban kezdte meg működését. Az intézmény, mely 1999-ben a Magyar Zeneiskolák és Művészeti iskolák Szövetségének tagjává vált, 2005-ben pedig a képzőművészeti tagozat beindításával alapfokú művészeti iskola lett, nem rendelkezik állandó, saját iskolaépülettel. Az intézmény tanárai a partneriskolákban oktatnak, elérhetőbbé téve a zenetanulást mindenki számára.

A MEA Zeneiskola elsődleges célja a tehetséggondozás, a zenepedagógusok és a gyermekek fizikai és szellemi munkaképességének és munkaalkalmasságának fejlesztése és gondozása, de fontos misszió a hátrányos helyzetű, tehetséges gyermekek zeneoktatása és támogatása is.

A Kovács-módszer

Az 1950-es években számos zeneakadémiai hallgató küzdött szorongásos panaszokkal, a helytelen gyakorlás következtében kialakult testi fájdalmakkal, melyek sok esetben munkaképtelenné tették őket. Kodály Zoltán tanácsára kérték fel Dr. Kovács Zoltán sportszakembert, kutatót az okok feltárására. Hosszú kutatómunka, számos vizsgálat után, 12 év elteltével készült el az az életmódprogram, amit ma zenei munkaképesség-gondozásnak, vagy Kovács-módszernek neveznek. A módszer mára zeneművészeti felsőoktatási tananyag, továbbá kórházi kezelések során is alkalmazzák.

Szakirodalmi hivatkozások

Forray R. Katalin és Kozma Tamás (2019): *Város és egyetem találkozása.* Esettanulmány egy társadalmi innovációról.

Kozma Tamás (2019): *A társadalmi innováció értelmezései.* Kultúra és közösség 10/1.

Papp Lászlóné (2017): *20 éves a MEA – A Muzsikáló Egészség Alapítván és a MEA Alapfokú Művészeti Iskola elmúlt 20 évének képes krónikája.* Muzsikáló Egészség Alapítván, Debrecen.

Pásztor Zsuzsa (szerk.) (2009): *Hommage à dr. Kovács Géza, 50 éves a Kovács-módszer.* Kovács-Módszer Egyesület, Budapest.

